

BELGISCHE SENAAT

BUITENGEWONE ZITTING 2007

12 JULI 2007

Voorstel van resolutie ertoe strekkende om de technische beschermingsvoorzieningen op te heffen zodat de regeling voor de kopie voor eigen gebruik wordt heringevoerd, de «peer-to-peer»-communicatie te verduidelijken en een bemiddelingsysteem in te voeren als alternatieve vorm van conflictregeling

(Ingediend door de heer Philippe Mahoux)

TOELICHTING

Dit voorstel van resolutie neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 31 januari 2006 in de Senaat werd ingediend (stuk Senaat, nr. 3-1545/1 — 2005/2006).

De wetgever heeft de Europese richtlijn 2001/29/EG van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij in Belgisch recht omgezet met de wet van 22 mei 2005.

Die richtlijn strekt ertoe omwille van de rechtszekerheid een bijdrage te leveren aan de uitbouw van geharmoniseerde rechtsregels op het gebied van het auteursrecht en de naburige rechten en de bestaande regels terzake aan te passen zodat zij rekening houden met de technologische ontwikkeling die de vectoren voor schepping, productie en exploitatie in aantal en verscheidenheid heeft doen toenemen.

De uitzonderingen en beperkingen op het exclusieve reproductierecht van de auteur zijn eveneens betrokken bij deze poging tot harmonisatie.

De regeling voor de kopie voor eigen gebruik en bijgevolg het recht van de auteur op een vergoeding en

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 2007

12 JUILLET 2007

Proposition de résolution visant à lever les dispositifs techniques de protection afin que le régime de la copie privée soit rétabli, à clarifier les communications «peer-to-peer» et à instaurer un système de médiation comme mode alternatif à la résolution des conflits

(Déposée par M. Philippe Mahoux)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de résolution reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée au Sénat le 31 janvier 2006 (doc. Sénat, n° 3-1545/1 — 2005 / 2006).

Par la loi du 22 mai 2005, le législateur a transposé la directive européenne 2001/29/CE du 22 mai 2001 sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information.

Cette dernière vise, d'une part, à contribuer, dans un souci de sécurité juridique, à l'élaboration d'un cadre juridique harmonisé du droit d'auteur et des droits voisins et, d'autre part, à adapter les règles existantes en la matière afin de tenir compte de l'évolution technologique, laquelle a multiplié et diversifié les vecteurs de création, de production et d'exploitation.

Les exceptions et limitations au droit exclusif de reproduction de l'auteur n'ont pas échappé à cette tentative d'harmonisation.

Le régime de la copie privée, et par conséquent, le droit à rémunération de l'auteur et le droit du

het recht van de consument op een kopie voor eigen gebruik, maken de kern uit van deze bepaling.

Het zijn immers wel degelijk rechten.

In 1994 achteerde de wetgever het nodig de auteursrechtenregeling aan te passen. Hij heeft een aantal beperkingen ingevoerd op het exclusieve recht van de auteur op reproductie of op het geven van toestemming met betrekking tot de reproductie van zijn werk, waarbij het exclusieve recht werd omgevormd tot een recht op een vergoeding geheven op blancodragers en op bepaalde apparaten waarmee een geluidskopie of een audiovisuele kopie kan worden gemaakt van werken.

De auteur kan zich dus niet verzetten tegen de reproductie van geluidswerken en audiovisuele werken die in familiekring geschiedt en alleen daarvoor bestemd is.

De kopie voor eigen gebruik heeft dus te maken met twee nauw verbonden rechten :

1. het recht van de auteur op een vergoeding voor een kopie voor eigen gebruik, dat gepaard gaat met een beperking van zijn exclusief reproductierecht doordat op dit recht een uitzondering wordt gemaakt voor de reproductie bestemd voor de familiekring;

2. het recht van de consument op een kopie voor eigen gebruik, logisch uitvloeisel van het recht op vergoeding van de auteur.

In het licht van de verschillende aspecten die eigen zijn aan het systeem van 1994 is de traditionele tegenstelling tussen de belangen van de consument en die van de auteur niet langer gerechtvaardigd.

Met betrekking tot de kopie voor eigen gebruik, komen de wederzijdse belangen in elkaars buurt :

— de auteur moet een billijke vergoeding kunnen krijgen voor het feit dat zijn werk in familiekring wordt gereproduceerd

— de consument moet in ruil voor een vergoeding werkelijk recht krijgen op een kopie voor eigen gebruik

Hier wordt het soms als moeilijk te bereiken afgeschilderd evenwicht gevonden.

Wat verandert door de richtlijn en haar omzetting in intern recht ?

De richtlijn biedt de lidstaten de mogelijkheid te voorzien in een beperking van het reproductierecht in geval van reproductie voor eigen gebruik en de nationale wetgever krijgt dezelfde vrijheid om maatregelen te treffen zodat de consument er gebruik van kan maken.

consommateur à la copie privée, se trouvent au cœur de ce dispositif.

Car il s'agit bien de droits.

En 1994, conscient de la nécessité de faire évoluer le statut du droit d'auteur, le législateur a prévu un certain nombre de limitations au droit exclusif de l'auteur de reproduire ou d'autoriser la reproduction de son œuvre, transformant le droit exclusif en un droit à rémunération perçu sur les supports vierges et sur certains appareils permettant la copie d'œuvres sonores et audiovisuelles.

Concrètement, l'auteur ne peut donc interdire la reproduction d'œuvres audiovisuelles et sonores effectuées dans le cercle de famille et réservées à celui-ci.

La copie privée s'articule ainsi autour de deux droits intimement liés, qui sont les deux faces d'une même médaille :

1. un droit à rémunération de l'auteur pour copie privée assorti d'une limitation à son droit exclusif de reproduction, par la voie d'une exception à ce droit, autorisant la reproduction dans le cercle de famille;

2. un droit à la copie privée dans le chef du consommateur, corollaire immédiat du droit à rémunération de l'auteur.

Compte tenu de ces différents éléments inhérents au système de 1994, l'opposition traditionnelle entre les intérêts des consommateurs et des auteurs ne se justifie plus.

Sur le plan de la copie privée, les préoccupations des uns et des autres se rejoignent :

— celle de l'auteur de pouvoir bénéficier d'une rémunération équitable en compensation de la reproduction de son œuvre dans la sphère privée et

— celle du consommateur qui, en contrepartie du paiement d'une redevance, bénéficie d'un véritable droit à la copie privée.

L'équilibre, souvent présenté comme difficile à trouver, est donc ici atteint.

En quoi la directive et sa transposition en droit interne modifient-elles la donne ?

Si la directive laisse aux États membres la faculté de prévoir une limitation au droit de reproduction pour les reproductions à usage privé, une même marge de manœuvre est laissée au législateur national en ce qui concerne les mesures à prendre pour permettre aux consommateurs d'en bénéficier.

De richtlijn verplicht de lidstaten wel te voorzien in een passende rechtsbescherming tegen het omzeilen van doeltreffende technische voorzieningen, met name het opheffen van de systemen voor kopieerbeveiliging.

Deze wanverhouding tussen een grotere bescherming door de kopieerbeveiligingsmaatregelen en een lakse houding ten opzichte van de kopie voor eigen gebruik, schaadt het genoemde evenwicht.

Bij het omzetten van de richtlijn heeft de wetgever daar geen oplossing voor gevonden. Hij heeft echter wel een compromis uitgewerkt. Bij andere beperkingen van het reproductierecht zijn vrijwillige maatregelen van de rechthebbenden vereist om de technische beschermingsvoorzieningen te kunnen opheffen. Hier echter bepaalt de wetgever dat dit moet worden opgelegd bij koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Dit koninklijk besluit moet worden aangenomen opdat de consument zijn recht op een kopie voor eigen gebruik kan uitoefenen, een recht dat samenhangt met het recht op vergoeding van de auteur.

Deze moeilijke evenwichtsoefening tussen het stelsel van de kopie voor eigen gebruik en de technische beschermingsvoorzieningen inzake de reproductie van geluidswerken en audiovisuele werken vormt een van de cruciale aspecten van de richtlijn.

Andere aspecten van de omzettingswet van 22 mei 2005 moeten worden herzien.

Dat geldt met name voor de bepalingen inzake de digitale samenleving, en in het bijzonder voor de moeilijke kwestie van de «*peer-to-peer*»-communicatie.

In dit verband zij gewezen op een bepaalde evolutie van de Franse rechtspraak, die stelt dat het downloaden voor strikt persoonlijke doeleinden en zonder de bestanden op welke manier ook te delen, geen schending inhoudt van de auteursrechten aangezien hier de uitzondering voor de kopie voor eigen gebruik van toepassing is.

Het is geenszins de bedoeling sluitende antwoorden te verschaffen. Het is enkel de heropening van het debat over de wet die wordt nagestreefd, zodat meer rekening kan worden gehouden met de technologische ontwikkeling.

Ten slotte moet niet alleen de kwestie van de rechten en uitzonderingen voor auteurs, consumenten of andere belanghebbenden worden aangekaart, maar moet ook de vraag gesteld worden met welke middelen deze rechten kunnen worden afgedwongen.

Ook op dat vlak is het bestaande systeem voor verbetering vatbaar. Zo heeft de consument niet de mogelijkheid beroep in te stellen bij de rechtbank van

Par contre, la directive impose aux États de prévoir une protection juridique efficace contre le contournement de toute mesure technique efficace, à savoir notamment le fait de lever les systèmes de «*copy-control*».

Cette distorsion entre une protection accrue des mesures de «*copy-control*» et un laxisme en ce qui concerne la copie privée porte atteinte à l'équilibre ci-dessus décrit.

En transposant la directive, le législateur n'y a pas remédié. Il a cependant élaboré une solution de compromis. Ainsi, à l'inverse des autres limitations au droit de reproduction pour lesquelles des mesures volontaires doivent obligatoirement être prises par les titulaires des droits pour lever les mesures techniques de protection, la loi prévoit qu'un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres devra l'imposer.

L'adoption de cet arrêté royal est indispensable pour permettre au consommateur d'exercer librement son droit à la copie privée, corollaire du droit à la rémunération dont bénéficie l'auteur.

Cette articulation délicate entre le régime de copie privée et les mesures techniques de protection en ce qui concerne la reproduction d'œuvres sonores et audiovisuelles constitue indéniablement un des éléments cruciaux de la directive.

Cependant, d'autres aspects majeurs de la loi de transposition du 22 mai 2005 devraient être revus.

Ainsi en est-il notamment des dispositions relatives à l'univers numérique et, plus particulièrement, de la délicate question des communications «*peer-to-peer*».

À cet égard, il convient d'avoir à l'esprit une certaine évolution de la jurisprudence française, selon laquelle le téléchargement à des fins strictement privées et sans aucun partage n'est pas une violation des droits d'auteur en application de l'exception de copie privée.

À ce stade, il n'est pas question d'apporter des réponses mais seulement d'encourager une réouverture des débats sur la loi afin de tenir davantage compte de l'évolution technologique.

Enfin, à côté des droits et exceptions reconnus légalement aux auteurs, consommateurs ou toute partie intéressée, se pose la question des recours leur permettant d'en assurer le respect.

À cet égard, le système actuel est également perfectible. Ainsi, il ne prévoit pas la possibilité pour le consommateur d'introduire un recours devant le

eerste aanleg om zijn recht op een kopie voor eigen gebruik af te dwingen. Bij de goedkeuring van het koninklijk besluit moet deze leemte worden aangevuld.

Toch moeten ook alternatieven voor de dure en lange gerechtelijke procedures worden aangemoedigd.

Er moet in de wet bijvoorbeeld een bemiddelings-systeem worden opgezet met auteursrechtdeskundigen om zoveel mogelijk geschillen te regelen die voortvloeien uit de toepassing van de wet.

De richtlijn voorziet trouwens zelf in bemiddeling om gebruikers en rechthebbenden te helpen bij het oplossen van hun geschillen.

tribunal de première instance pour assurer l'effectivité de son droit à la copie privée. Parallèlement à l'adoption de l'arrêté royal, il convient de remédier à cette lacune.

Cependant, à côté des procédures juridictionnelles, d'autres alternatives, moins coûteuses et moins longues, doivent être encouragées.

C'est ainsi qu'un système de médiation, faisant appel à des professionnels du droit d'auteur, doit être placé au cœur de la loi et régir la plupart des conflits qui résultent de son application.

La directive s'inscrit elle-même dans ce cadre puisqu'elle prévoit que le recours à la médiation pourrait aider utilisateurs et titulaires de droits à régler leurs litiges.

Philippe MAHOUX.

*
* *

*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Senaat,

A. Overwegende dat de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten niet alleen voorziet in het exclusieve recht van de auteur om zijn werken te reproduceren of de productie ervan toe te staan, maar ook in een recht op vergoeding voor de auteur voor kopieën voor eigen gebruik;

B. Overwegende dat dit recht op vergoeding samenhangt met een beperking van het recht van de auteur om zich te verzetten tegen de reproductie van geluidswerken of audiovisuele werken die in familiekring geschiedt en alleen daarvoor bestemd is;

C. Overwegende dat dit recht op vergoeding en het eruit voortvloeiende recht op een kopie voor eigen gebruik enkel kunnen worden uitgeoefend als de nodige maatregelen worden getroffen om de kopieerbeveiliging op te heffen;

D. Overwegende dat de evolutie in de digitale samenleving het ook nodig maakt dat bepaalde regels inzake auteursrecht worden aangepast en dat de wet van 22 mei 2005 houdende de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn 2001/29/EG van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij terzake niet volstaat;

E. Overwegende dat de huidige middelen waarmee particulieren toepassing kunnen afdwingen van de

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Le Sénat,

A. Considérant qu'à côté du droit exclusif de l'auteur de reproduire ou d'autoriser la reproduction de son œuvre, la loi du 30 juin 1994 relative aux droits d'auteur et aux droits voisins instaure un droit à rémunération pour copie privée au bénéfice de l'auteur;

B. Considérant que ce droit à rémunération est assorti d'une limitation du droit pour l'auteur d'interdire la reproduction d'œuvres sonores et audiovisuelles effectuées dans le cercle de famille et réservées à celui-ci;

C. Considérant que ce droit à rémunération et le droit à la copie privée qui en découlent ne peuvent être exercés librement que si des mesures sont prises pour lever les dispositifs « anti-copy »;

D. Considérant que l'évolution de l'univers numérique exige par ailleurs certaines adaptations des règles actuelles en matière de droit d'auteur et que la loi du 22 mai 2005 transposant la directive européenne 2001/29/CE du 22 mai 2001 sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information n'est à cet égard pas satisfaisante;

E. Considérant que les règles actuelles de recours permettant aux particuliers d'assurer le respect des

rechten en uitzonderingen waarop zij aanspraak kunnen maken krachtens de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht, als gewijzigd bij de wet van 22 mei 2005, kunnen worden aangevuld met andere mechanismen;

Vraagt de regering :

1. het uitvoeringsbesluit aan te nemen waarin de wet van 22 mei 2005 houdende de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn 2001/29/EG van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij voorziet, de nodige maatregelen worden getroffen opdat de technische beschermingsvoorzieningen worden opgeheven en de regeling voor de kopie voor eigen gebruik weer zo wordt ingesteld dat het recht op vergoeding van de auteur voor die kopie voor eigen gebruik wordt bevestigd;
2. de wet tot omzetting van de richtlijn van 22 mei 2005 te herzien op een aantal punten die verband houden met de digitale samenleving, met name inzake de «*peer-to-peer*»-communicatie;
3. na te gaan of het mogelijk is om in de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten een bemiddelingssysteem in te voeren om conflicten op te lossen die voortvloeien uit de toepassing van de wet, als alternatief voor de bestaande gerechtelijke procedures.

12 juli 2007.

droits et exceptions dont ils peuvent bénéficier conformément à la loi du 30 juin 1994 sur le droit d'auteur, telle que modifiée par la loi du 22 mai 2005, peuvent être complétées par d'autres mécanismes;

Recommande au gouvernement :

1. d'adopter l'arrêté royal d'exécution prévu par la loi du 22 mai 2005 transposant la directive européenne 2001/29/CE du 22 mai 2001 sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information, afin que soient prises les dispositions nécessaires à la levée des mesures techniques de protection et que le régime original de la copie privée soit rétabli en sorte que le droit à rémunération de l'auteur pour copie privée soit renforcé;
2. de revoir la loi de transposition du 22 mai 2005 sur certains aspects majeurs de l'univers numérique, et plus particulièrement que soit clarifiée la délicate question des communications «*peer-to-peer*»;
3. d'examiner la possibilité d'inclure dans la loi du 30 juin 1994 relative au droits d'auteur et aux droits voisins, un système de médiation comme mode de résolution des conflits résultant de son application et comme alternative aux recours judiciaires en vigueur.

12 juillet 2007.

Philippe MAHOUX.